Okruhy a otázky pro SZZk z Pedagogiky a psychologie

pro studenty NMgr. studia

Sociální pedagogika se specializací na výchovné poradenství (SPNP)

Okruhy

1. Komunikace a její složky. Význam složek v komunikaci. Praktické využití složek komunikace. Komunikační schéma.

2. Komunikace jako součást profese. Moc a komunikace ve vztahu ke klientovi. Základní principy funkční komunikace s klientem. Chyby v komunikaci s klientem.

3. Reflexe současných teorií vzdělávání s ohledem na základní pedagogické kategorie v pedagogické vědě. Charakteristika nejvýznamnějších soudobých proudů v pedagogickém myšlení. Specifikace jejich základných prvků s důrazem na sociální a kulturní faktory a vliv prostředí.

4. Reflexe současných teorií vzdělávání z hlediska scientizmu a antropologizmu. Charakteristika poznávacích přístupů v sociální pedagogice a jejich specifikace s akcentem na kulturní tradice v interdisciplinárních a transdisciplinárních souvislostech.

5. Základní problémy osob se zdravotním postižením ve společnosti. Přehled platné legislativy a její dopad do praxe.

6. Úprava prostředí pro osoby se zdravotním postižením. Možnosti sociálního pedagoga při úpravě prostředí pro jedince se zdravotním postižením.

7. Práce s hodnotami na základě koncepce J. Piageta, práce s pravidly, konkrétní využití mikro příběhů. Práce s hodnotami podle koncepce L. Kohlberga, konkrétní příklady využití v praxi při práci s morálními dilematy.

8. Vztah pojmů hodnoty a výchova. Formování hodnotového systému člověka. Hodnoty jako cíl školní a mimoškolní edukace.

9. Problémy v pedagogické profesi. Syndrom pomocníka. Zneužívání moci. Příčiny a projevy těchto problémů. Možnosti prevence a intervence.

10. Syndrom vyhoření. Příčiny syndromu vyhoření, projevy a fáze. Možnosti prevence a intervence.

11. Projektování výchovně-vzdělávacích činností ve školských zařízeních. Hra (kulturní zakotvení, definice, klasifikace, charakteristiky, hračka).

12. Realizace a hodnocení výchovně-vzdělávacích činností ve školských zařízeních. Umění ve výchově a vzdělávání.

13. Osobnostní a sociální výchova a její místo ve výchovně vzdělávacím procesu. Funkce osobnostní a sociální výchovy, očekávané výstupy a doporučená struktura lekce OSV.

14. Metodické principy a metody osobnostní a sociální výchovy.

15. Konflikt z pohledu komunikace. Charakteristika konfliktu, druhy konfliktu, vývoj konfliktu. Obecná pravidla řešení konfliktních situací.

16. Konflikty na pracovišti. Konfliktní situace v týmu, konflikt s klientem (klienty). Příčiny konfliktních situací na pracovišti. Prevence a intervence konfliktních situací na pracovišti.

17. Profesní připravenost sociálního pedagoga. Vliv připravenosti sociálního pedagoga na práci s cílovými skupinami.

18. Osobnost sociálního pedagoga. Vliv osobnosti sociálního pedagoga na práci s cílovými skupinami.

19. Jedinec ve výchově (rozdělení dle věku). Vnitřní a vnější podmínky výchovy. Výchovné předpoklady jedince (fyzické, psychické a sociální). Výchovná motivace jedince (vliv věku, podmínek a předpokladů).

20. Didaktický cyklus v osobnostní a sociální výchově. Zásady psychické bezpečnosti v osobnostní a sociální výchově.

21. Pojetí normy a normality. Duševní hygiena, duševní zdraví a rovnováha. Možnosti sociálního pedagoga v oblasti duševní hygieny.

22. Základní dělení psychických onemocnění. Etické a sociální dopady psychického onemocnění na jedince a společnost.

23. Příčiny a projevy psychických obtíží a nemocí. Možnosti sociálního pedagoga při práci s lidmi s psychickým onemocněním.

24. Pedagogická psychologie a její význam v sociální pedagogice. Možnosti pedagogické psychologie v praxi. Vztah sociální pedagogiky a pedagogické psychologie – vymezení kompetencí, možnosti spolupráce, základní odlišnosti.

25. Problémy v pedagogické praxi. Pedagogicko-psychologické posouzení problémů. Návrh řešení těchto situací z pohledu sociálního pedagoga.

Literatura:

1. BARTOŇOVÁ, M., OPATŘILOVÁ, D. a VÍTKOVÁ, M. 2013. Přístupy k dětem a mládeži se zdravotním postižením

a sociálním znevýhodněním mimo školu: texty k distančnímu vzdělávání. Brno: Paido.

2. BĚLOHLÁVEK, F. 2016. 25 typů lidí. Jak s nimi jednat, jak je vést a motivovat. Praha: Grada.

3. BERTRAND, Y. 1998. Soudobé teorie vzdělávání. Praha: Portál.

4. DUPLINSKÝ, J. 2001. Dětská hra a psychologie. Pedagogika: časopis pro vědy a vzdělávání ve výchově, č. 4, s. 433–438.

5. EICHHORN, C. 2019. Učitel a práce se třídou. Praha: Raabe.

6. HUIZINGA, J. 1971. Homo ludens: o původu kultury ve hře: Homo ludens (Orig.). Vyd. 1. Praha: Mladá fronta.

7. JEDLIČKA, R., KOŤA, J. a SLAVÍK, J. 2018. Pedagogická psychologie pro učitele: psychologie ve výchově a vzdělávání. Praha: Grada.

8. KALHOUS, Z. – OBST, O. a kol. 2002. Školní didaktika. Praha: Portál.

9. KEBZA, V. a ŠOLCOVÁ, I. 2003. Syndrom vyhoření. 2. vyd. Praha: SZÚ.

10. KISVETROVÁ, H. a VÉVODOVÁ, Š. 2014. Osoby se zdravotním postižením: vybrané kapitoly I. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.

11. KLUSÁK, M. 2014. Morální vývoj školáků a předškoláků: paradigmatické výzvy dle Jeana Piageta. Praha: Karolinum.

12. KOHOUTEK, R. 2005. Úvod do psychologie: normalita a abnormalita psychiky a osobnosti. Brno: Masarykovauniverzita.

13. KOPŘIVA, K. 2011. Lidský vztah jako součást profese. 6. (v Portálu 5.) vyd. Praha: Portál.

14. KŘIVOHLAVÝ, J. 2012. Hořet, ale nevyhořet. 2. přeprac. vyd. Praha: Karmelitánské nakl.

15. KUČEROVÁ, H. SVOBODA, M. ČEŠKOVÁ, E. 2015. Psychopatologie a psychiatrie pro psychology a speciálnípedagogy. Praha: Portál.

16. KYRIACOU, CH. 2004. Klíčové dovednosti učitele: cesty k lepšímu vyučování. 2. vyd. Praha: Portál.

17. MAREŠ, J., KŘIVOHLAVÝ, J. 1989. Sociální a pedagogická komunikace ve škole. Praha: SNP.

18. MIŠURCOVÁ, V., SEVEROVÁ, M. 1997. Děti, hry a umění. 1. vyd. Praha: ISV, s. 38–47.

19. NELEŠOVSKÁ, A. 2005. Pedagogická komunikace v teorii a praxi. Praha: Grada.

20. NĚMEC, J. 2002. Od prožívání k požitkářství. Výchovné funkce hry a její proměny v historických koncepcích pedagogiky. Brno: Paido.

21. OPRAVILOVÁ, E. 2001. Úskalí didaktického využití hračky. Pedagogika: časopis pro vědy a vzdělávání ve výchově, č. 4, s. 537–540.

22. OREL, M. 2012. Psychopatologie. Praha: Grada.

23. PROKOP, J. 2005. Škola a společnost v kritických teoriích druhé poloviny 20. století. Praha: Karolinum.

24. PUGNEROVÁ, M. a kol. 2019. Psychologie: pro studenty pedagogických oborů. Praha: Grada.

25. Rámcové vzdělávací programy (zejm. pro základní vzdělávání).

26. RÝDL, K. 2005. Smysl inovačních cílů v současných výchovných a vzdělávacích trendech. In Studia paedagogica. Brno: MU. s. 13–22.

27. SEHNALOVÁ, I. a kol. 2015. Jak zvládat konfliktní situace: příručka pro každého. Praha: Inboox.

28. SCHMIDBAUER, W. 2000. Psychická úskalí pomáhajících profesí. 1. vyd. Praha: Portál.

29. SOJÁK, P. 2017. Osobnostní a sociální rozvoj, aneb, Strom, mozaika a vzducholoď. Praha: Grada, 205 s.

30. SPILKOVÁ, V. a TOMKOVÁ, A. a kol. 2010. Kvalita učitele a profesní standard. Výzkumný záměr Učitelská profese v měnících se požadavcích na vzdělávání. Praha: UK.

31. SPOUSTA, V. 1990. Koordinace základních druhů umění v estetickovýchovném procesu. Pedagogika: časopis pro vědy a vzdělávání ve výchově, č. 6, s. 613-635.

32. SPOUSTA, V. 1995. Krása, umění a výchova. Brno: Masarykova Univerzita.

33. SRB, V. a kol. 2007. Jak na osobnostní a sociální výchovu?. 2.vyd. Praha: Projekt Odyssea, 64 s. Dostupné http://www.odyssea.cz/metodiky-osv/jak-na-osv

34. Strategie vzdělávání 2030+. Dostupné na: http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/strategie-2030.

35. SYŘIŠŤOVÁ, E. a kol. 1972. Normalita osobnosti. Praha: Avicenum.

36. ŠAFRÁNKOVÁ, Jana a kol. 2009.Komunikace a jednání s lidmi. Vyd. 1. V Praze: České vysoké učení technické.

37. ŠMAHELOVÁ, B. 2008. Nástin vývoje pedagogického myšlení. Brno: MSD.

38. VACEK, P. 2013. Psychologie morálky a výchova charakteru žáků. 2. vyd. Hradec Králové: Gaudeamus.

39. VALENTA, J. 2006. Osobnostní a sociální výchova a její cesty k žákovi. Kladno: AISIS.

40. VYBÍRAL, Z. 2000. Psychologie lidské komunikace. Praha: Portál.

41. WEST, G. K. 2002. Dobrodružství psychického vývoje. Praha: Portál.